

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravitelstvu mesečno K 120, z dostavljanjem na dom K 150; s pošto celoletno K 200, polletno K 100, četrtletno K 50, mesečno K 170. — Za inozemstvo celoletno K 300. — Naročnina se pošilja upravitelstvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravitelstvo: 37 Učiteljska Tiskarna, Františkanska ulica št. 6. Dopolni se pošilja uredništvu. Neprankirane pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrt 18 v, osrednja, posredna in zahvala vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju posebej. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Goriško mestno gospodarstvo.

III.

V prvih dveh člankih smo opozorili javnost na sorazmerno velikansko svoto, ki jo hoče dobiti goriška mestna občina iz pokopališke uprave. 21.000 K hoče dobiti v letu 1914. za 7 grobnic po 3000 K. Občina je bila namreč pred par leti najela pri ubožnem fondu notranje posojilo ter z njim sezidala 20 grobnic na novem pokopališču. Ta investicija je s 13 grobnicami baje popolnoma plačana, vsled česar bi jih ostalo 7 kot dozdnevni čist dobiček. Vsa ta akcija se je pa vršila docela nepravilno, ne da bi jo predvideval kak proračun in ne da bi mogla nadzorovalna oblast kaj vmes poseči. Ta »čisti dobiček« tvori novo točko med dohodki pokopališča ter na ta način pomaga za bodoče leto krpiti zijačo deficit. Dobiček pa v resnici ne obstaja; kajti občina se, ko prodaja grobnico za 3000 K, zaveže, jo 50 let vzdrževati v dostojnem stanju. V prvih letih sicer res ne bo treba znatnih popravil, kasneje pa bo treba skoraj vsako leto popravljati. Omenjenih 21.000 K bi bilo torej treba naložiti kot zaklad, s katerim se bodo vršila popravila. Šele po 50. letih se bo tedaj pokazalo, ali je bila kupčija municipija dobra ali ne. Čisto nepravilno je postaviti dotični dohodek med redne dohoke, ki se že v prihodnjem letu popolnoma pozabijo.

Gospodarstvo s posojili za radikalne remedure. Občina bo v letu 1914. najela posojilo 1.645.000 K. To posojilo je pa že do kakih 90% porabljeno — predno je sploh realizirano! Kajti laške šole, z njim zgrajene in popravljene, so že tukaj. Denar je že vnaprejš porabljen. Kakšen smisel naj ima v takem slučaju nadzorovalna pravica, če se posojila porabljajo predno so realizirana? Občina si je namreč denar sproti najemala v tekočih računih. Radovedni smo, ali bo novi deželni odbor pri odobravanju posojil postopal ravno tako laksono, kakor poprejšnji. Sicer pa je za posojilo za artilerijsko vojašnico dokazano, da deželni odbor ni dal v § 69. goriškega statuta predpisane odobrenja.

Deželni odbor in namestništvo bosta torej v položaju sedaj, ko se ima to posojilo konvertirati od 3½% na 8% obrestovanje, podvreči to vprašanje povsem novi, samostojni reviziji.

Namestništvo je goriški proračun za leto 1913. pač pristiglo v marsikateri točki, tako da je bil odoben šele novembra 1913. Pod njegovimi očmi pa se je goriški župan ravnal po neodobrenem proračunu. Ne vemo torej, čemu hodi namestništvu svetnik g. Rebek na magistrat

če tamkaj pred njegovimi očmi delajo, kakor da bi za goriški magistrat namestništva ne bilo.

Slovenci se pa z malenkostnimi ukrepi tržškega namestništva ne moremo zadovoljevati, marveč moramo odločno zahtevati, da namestništvo odpravi iz proračuna vse tiste postavke, ki so za nas krivične. V prvi vrsti mora uvesti ravno pravnost v kulturnem oziru ter črtati vse postavke za laške narodno-prosvetne namene toliko časa, dokler se ne podeljujejo po razmerju narodnosti. Kako more dovoljevati izdatke za nove laške šole, medtem ko goriška mestna občina odreja Slovincem ljudsko šolo v mestu? Kako more dovoljevati izdatke za nepravilno najeta posojila?

Slovenci se morajo vsekakor — in to bi bila naloga narodnega odbora — z utemeljeno spomenico obrniti na deželni odbor ter na namestništvo ter protestirati proti proračunu za leto 1914, ki je bil te dni brez debate en bloc sprejet v goriškem občinskem svetu. Umestno bi bilo sklicati v ta namen tudi shode ter z deputacijami na pristojnih mestih vložiti upor proti krivični goriški mestni upravi.

Proračun, kakor je sedaj sprejet, je pravo izzivanje Slovincem. S par kronami nam mečejo pesek v oči, z našim denarjem gospodarijo čisto samolastno, na naše rame nalagajo ogromna posojila, ki jih vnaprejš porabljajo v našo pogubo. Upreti se moramo in ne počivati prej, dokler ne pridejo na umesto sedanjih gospodarjev novi upravitelji, zaupniki obeh narodnosti in vseh strank, ki bodo z združenimi močmi spravili v red to, kar je zavozila v zadnjih 30. letih s prav kalabreškim gospodarstvom goriška kamora!

Slovenska zemlja.

PAR NARODNIH REMINISCENC.

Po naših slovenskih krajih, ki so pa preplavljeni večidel po privandranih Nemcih in doma fabriciranih nemškutarjih, opazimo žalostne popačenosti slovenskih lastnih imen na trgovskih in obrtniških napisnih tablah. Vzrok teh nepravilnosti je strahopetnost, neizobraženost in nesamostojno mislečega lastnika takih imen, deloma pa pomanjkanje odpora naših merodajnih činiteljev, poslancev itd. proti nemškemu terorizmu, kateremu je izpostavljen brez najmanjšega varstva vsak slovenski trgovec in obrtnik. Ako bi se zavedali Slovenci svojih pravic in bi bili tako odločni in drzni, kot so nemški privandraci po Štajerskem in Koroškem, tedaj bi se ti vedli napram Slovincem brez dvoma dostojno in s spoštovanjem; ker smo pa tako neupravičeno obzirni, da radi enega Nemca ali nemškutarja v družbi 10 Slovincem nemško govorimo, se te

razmere še ne bodo kmalu izpremenile in nas nasprotniki po pravici zaničujejo ter nas imajo za malovrednejši narod! Tukaj par primerov grdo popačenih imen. V Radgoni in okolici bereš Zsilavec (Zilavec), Kerschischnigg (Keržišnik), Horvath, Hrovath, Jageritsch, v Lutomeru Semlitsch (Zemljč) in enaka imena z enako pisavo knjižarna v Radgoni in en vrvar v Zgornji Radgoni je celo tak diplomat (ala Berchtold), da ima na eni strani izvesne table napis Čadež, na drugi pa Tschadesch! Podobnih kuriozov imamo še več! V Ribnici na Pohorju ima tak častivredni gospod na eni strani hiše napis: Andrej Osrajnik, na drugi strani Andreas Osrajnik; en klobočar v Prevaljah ima na eni strani hiše napis: Anton Jansekovič, na drugi pa Anton Jansekowitsch! Pravilno bi se moral pisati: Janžekovič! V Ptujju je en trgovec Zselezen (Zelesen); v Trbižu Kuschnigg (Kušnik); v Rabelju Dreschzig (Drešček) v Celovcu Jowornig (Javornik), Woschitz (Božič); v Pliberku Jesernigg (Jezernik), Wozonig (Vozovnik); v Šmihelu pri Pliberku Aschmann (Ažman)! Po raznih časopisih se bere reklama za slatino: Ig. Nockha (Novaka) nasledniki v Kostrivnici. To zadnje ime je pač pravo brezprimerno skrpucalo! Pri tej priliki naj omenim, da Nemci ne izpreminjajo svojih imen, zato pa na drug način izpričujejo svojo visoko »kulturno«! V bližini Loča pri Konjicah ima gostilničar napis na hiši: Gasthaus in v Ptujju je kovač Tamm »Hufschmid«! Tacih navedb bi bilo še dosti. Naj navedem še en zanimiv napis iz Ormoža, kjer so odjemalci pri trgovcih skoro sami Slovenci. Trgovca Perko & Kweder (zadnjega brat je vse časti vreden učitelj Slovenec Kweder v St. Jurju ob juž. žel.) sta imela letos v trgovini napis: »Zivinski prachl« Heil Perko & Kweder! Blizo Pragerskega se bere napis:

Ta pot je ne prost! In temu podobnih napisov se najde po Spodnjem Štajerskem in Koroškem zelo veliko! Postajni napis v St. Vidu pri Grobelnem se glasi: St. Vid pri Grobelno! Niso dobili tu odločujoči faktorji nobenega človeka, ki bi jim mogel povedati pravilni napis? Z nepravilnim napisom pa do! To so posamezne cvetke iz slovenskega vrta nezavednosti in omalovaževanja; bilo bi pač umestno, da bi vsak pridržal lepo pisavo svojega slovenskega imena in ne poniževal sebe na tak hlapčevski način! Prihodnjč še kaj. Pikipok!

IZ VELIKIH LASČ.

Od vseh strani in iz vseh krajev se dujejo pritožbe čez duhovščino, kako je postopala za časa volitev. Kako so se zlorabljale priiznice in spovednice, kako so duhovniki letali od volilca do volilca. Pri nas vsega tega ni bilo. Naša duhovščina se je vedla vedno zelo zmerno. Noben od naših gospodov duhovnikov ni napravil v svrhu agitacije niti koraka. Zato je samostojni kandidat v naši občini dosegel vsakokrat dve tretjinski večino. Vsa čast takih duhovščini, takih duhovnikov rabimo.

Zaklatilo pa se je v naš dosedaj tako mirni kraj, neko dopisunec, katero pošilja svoje duševne proizvode v »Slovincu« in »Domoljubu«, kateri izpričujejo o njegovi možganski in duševni revščini. Tako je zadnjič v Domoljubu napadlo vzor gospodarja in moža poštenjaka Hočvarja (Lenčka) obljalo ga kot ščene samo zato, ker mož pove vsakemu v obraz svoje zdrave misli in nazore.

Spravilo se je nad nekega spoštovanega sodnega uradnika, ter ga hotelo na neotesan način osmešiti. Pa menda ne zato, ker je bil vedno priazen in vpluden do vsakega? Mislim, da ga je to sedaj dovolj podučilo, kako kavalirji so naši nasprotniki.

Zaupniki ljudstva.

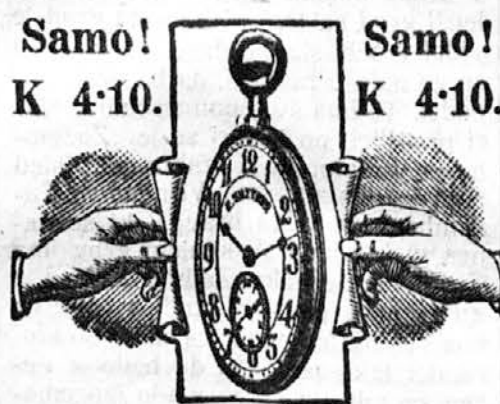

Res je vzoren bil zaupnik pri volitvah Rihar-župnik, ker glasovnice je kradel. Je oblasti v roke padel. Koliko pa jih se krade kar iz stare že navade, dan na dan brez vsega hrupa, ker jim ljudstvo vse — zaupa.

Zaganja se tudi v našega župana in le čuditi se je, da ostane župan vedno tako miren in hladnokrven, ter da gre navzlic raznim spletkam in ruvanju, še vedno vsakemu klerikalcu če kaj potrebuje tako na roke. Radoveden sem kaj so oni njemu dobrega naredili.

Samo ob sebi je umevno, da niso pustili v miru našega neodvisnega kandidata g. Puclja. Osebnost si ga je privoščil poslanec Jaklič na nekem shodu v Dobrempolju, trdeč o njemu reči, o katerih je sam dobro vedel, da niso resnične. Toraj je vedoma neresnico govoril in to vse zato, ker

H. Suttner, Ljubljana, Mestni trg 25.

Št. 410 Nikel ank. rem. Rosk. jako dobro idoča samo K 4-10.

Najbogatejša zaloga vseh vrst ur kakor tudi največja izbira zlatnine in srebrnine po jako nizkih cenah.

Zahtevajte cenik, kateri se razpošilja zastoj in poštine prosto.

Lastna prot. tovarna ur v Švici.

:: Tovarniška znamka „IKO“. ::

Zastopstvo tovarne ur „ZENITH“.

LISTEK

m. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine.

(Dalje.)

Stari Pardajan, ki ga je opazoval od strani, je zmignil jedva vidno z rameni in povzel:

»Rad te vzamem s seboj; toda zdi se mi zares, da bi bilo boljše, ako ostaneš v Parizu... Pariz, dragi moj, je veliki lonec, v katerem kuhajo čarovnice dobro in slabo srečo. Ostani, sinko moj. Nekaj mi pravi, da bo tvoj delež dobra sreča, kadar bodo delili, kar so skuhale čarovnice... In zato sem rekel: poslavljam se od tebe.«

»Ampak, oče!« je vzkliknil Ivan, ganjenjši, nego je hotel pokazati. »Kaj pa vas sili, da morate stran?« »Cel kup reči... in še marsikaj drugega. Kaj pa hočeš? Stojilo se mi je po veliki cesti, zazelelo se mi je vetra, solnca in plohe. Duši me v Parizu. Z eno besedo, sklenjeno je, da grem!«

Morebiti je gnalo starega Pardajana še vse kaj važnejšega na dolgo pot, zakaj zdel se je v nemahni zadregi.

Dodal je naglo:

»V trenutku, ko te ostavljam, vitez moj — nemara za vedno, kajti

star sem že — mi je prav hudo, da ti ne morem zapustiti drugega kakor dobre svete. Toda ti nasveti, ki tvore tvojo dediščino, so vredni, da jih hraniš kakor vsako drugo dragocenost...«

Ivan ni mogel premagati solz, ki so mu lile iz oči.

»Eh, daj no, ne plaka! To me ne dela nič kaj veselega. Prihrani si solze za nesreče, ki te zadenejo bolj osebno. Odhajam, sin moj; toda odhajam v zavesti, da sem te napravil človeka, sposobnega za borbo s to zlobno in grdo rečjo, ki ji pravijo življenje. Mečevalce si izbereš; menda ni v vsem kraljestvu nobenega učitelja borjenja, ki bi znal parirati sunke, katerih sem te naučil: ne manjka ti niti jeklenega očesa, niti neutrud. zapestja, niti hladnokrvnosti, niti poguma. V teku teh šestnajstih let, ki so minila, sem te vodil povsod s seboj; videl si Francijo na vse štiri vetrove in se naučil najtežjih reči: spati na trdem, s sedlom pod glavo, hoditi spat brez večerje, prenašati mraz kakor vročino, smejati se solncu kakor dežju; pozdravljati vihar, kadar ti napenja plaščeve gube, prenašati glad in žejo... da, sin moj, vse to znaš, in zato rečem lahko, da si zgrajen od železa in jekla!«

Stari Pardajan je gledal svojega sina nekaj časa s ponosnim občudovanjem.

Nato je povzel:

»In vendar bi živel lahko srečno

in mirno ter me nasledoval v dobri službi, v bogastvu in izobilju, pod gospodarjem, zlahtnim kakor kralj sam in bogatejšim od kralja!... Ali, zgodil se je zločin, ki je kriv, da sta se obrnila tvoja in moja usoda drugače.«

»Zločin? Oče!« je vzkliknil Ivan trepetaje.

»Zločin ali pa neumno dejanje: eno je vredno drugega. In to dejanje sem zagrešil jaz...«

»Vi! To ni mogoče! Ko imate vendar tako nežno srce...«

»Ta... ta... ta... sinko! Kaj govoriš! Pri Pilatu in Barab! Poslušaj me. Po dolgih letih klateževanja, v katerih sem bil nemalokdaj bližji razbojništvu nego kakemu drugemu poklicu, sem bil našel nazadnje pokoj, jed, pijačo in vse ostalo, kar tvori poštenost človeškega življenja. Moral bi se bil držati tega, posebno zaradi tebe, sinko... Toda nekega dne mi je dal moj gospodar naročilo, ki je bilo samo po sebi prav lahka stvar: ugrabiti majhno dekletce, ki je ležalo tiste čase še v zibelki. Storiš sem to in prejel v plačilo prstan z demantom, ki je bil vreden med brati svojih tri tisoč tolarjev. Dvakrat toliko mi je bilo obljubljeno, ako obdržim otroka pri sebi... Niti ne omenim pa ti neke druge točke pogodbe, ki sem jo imel že v prvem trenutku namen prelomiti...«

»Kakšna je bila ta točka, oče?«

»Eh, no, bil sem tako neumen, da sem poslušal bedast glas, ki je

mrmljal nekam vsiljivo v mojem srcu. Kratko rečeno, vrnil sem otroka! In, zločinec do konca, daroval sem demant njegovi materi. Sad tega dejanja je bilo zame šestnajst novih let blodnega življenja — zate pa revščina!...«

»Kako je bilo ime tej materi?«

»Kako je bilo ime gospodarju, ki vam je bil dal ono naročilo?«

»To ni samo moja tajnost, sinko... Daj da nadaljujem. Temu zločinu se imaš zahvaliti, da si reven, kakor ni bil Job nikoli. Sicer pa je to edino, v čemer si podoben temu svetemu možu.«

Ivan je rahlo zardel. Oče Pardajan pa je nadaljeval po kratki zamisljenosti:

»In zdaj, gospod vitez, poslušajte, kar vam imam povedati... Izvolite poslušati z vsem svojim srcem; sprejmi, sinko, dediščino mojih dobrih in poštenih nasvetov... Evo jih.«

Ivan je odprl ušesa na stežaj, da sprejme pobožno to, kar mu je bilo namenjeno kot dediščina očeta.

»Pred vsem,« je dejal stari voljšak, »ne zaupaj ljudem. Varuj se moških! Niti enega ni med njimi, ki bil vreden Bog ve koliko več od stare vrvi, na katero bi ga morali obesiti, ako bi bila pravica za vsakogar na svetu. Ako vidiš koga, ki skoči v vodo, odkrij se mu prijazno in hodi mimo. Če zapaziš rokovanje, ki napada meščana na ulicnem

vogalu, kreni na drugo stran. Ako se dela kdo tvojega prijatelja, vprašaj se takoj, kakšno zlo ti želi. In če pravi kdo, da ti želi dobro, obledi verizno srajco. Kadar te kličejo na pomoč, zamaši si obe ušesi... Ali mi obljubiš, da ne pozabiš teh besed?«

»Obljubim ti, oče... In kaj potem?«

»Drugič, ne zaupaj ženskam. Najkrotkejša med njimi je skrita furija. Njih mehki lasje so kakor kače, ki ovijajo človeka in ga zaduše. Njihove oči koljejo kakor bodala, njih smehljaj te otruje kakor strup. Umej me dobro sinko. Imej babnico, kolikor ti bo drago. Fantu, kakršni si, jin ne more manjkati. Toda z dušo se ne vda; nobeni, ako nočeš pokvariti svojega življenja in umreti pod težo laži in izdajstva. Vitez, varuj se žensk!«

»Obljubim, oče. In kaj še?«

»Tretjič: ne zaupaj niti sebi samemu. Ah, sebi najmanj! Otrsi se že na pragu svoje moške dobe vseh slabih svetovalec — usmiljenja, ljubezni in sočutja do bližnjega, samih pastí, ki ti jih bo nastavljalo tvoje srce. Ako imaš le malce dobre volje, postaneš enak drugim, trd, neusmiljen in sebičen — in takrat boš oborožen, da bolje ne moreš biti. Ali si me slišal?«

»Da, oče. Obljubljam, da se hočem vaditi tega po svoji najboljši moči.«

(Dalje.)

dobro ve, da ga krije poslanska imuneteta, drugače bi že dobil plačilo za svoj zlobni jezik.

Posebno je pa vzel v »Slovenca« na piko g. Tekavca. Zlobno kakor je že navada Slovenčevih in Domo-ljubovih dopisunov, se vanj zaganja in mu očita, da ga redi žena, dasi-ravno je dobro znano, da je kot po-možna moč na pošti, nastavljen z dekretom poštnega ravnateljstva v Trstu. Kaj neki jim je storil mirni in dobri mož! Druge krivice ni naredil, kakor da je bil izvoljen za glasovi naprednjakov kot sedmi ud v glavno volilno komisijo, katero mesto sta pa že kar dva druga željno pričakovala. Ko sta pa videla, da Laščanje ne klan-jačo tilnika nikdar in pred nikomur (pa naj je tudi državni poslanec). — se jih je polotila jezica, katero sta na zelo neukusen način stresla po-tem v »Slovenca«.

O priliki bom še opisal pot, po kateri se dopisun pogosto in skoro gotovo zaradi zapeljivih oči tako rad spreha.

Na svidenje pri sv. Trojici.

IZ ŠMARJE.

Sklicujoč se na § 19 tisk. zak. z dne 17. decembra 1862 št. 6 drž. zak. prosim, da priobčite na istem mestu in z enakimi črkami kakor članek z gori označenim naslovom, ki ga je prinesel Vaš list v številki 715, to je v soboto dne 13. decembra 1913., sledeči stvarni popravek: Ni res, da sem jaz tako lahko debel, ker sem lansko leto dvakrat biro pobral, pač pa je res, da sem jaz lansko leto samo enkrat biro pobral. Ni res, da sem jaz biro najprej pobral v žitu, čež 14 dni pa da so jo morali kmetje plačati še pri davkih, pač pa je res, da sem jaz biro pobral le v žitu in da je kmetom ni bilo treba plačati še pri davkih. Ni res, da sem jaz komu de-jal, da o tem nisem vedel, pač pa je res, da lansko leto bira sploh še ni bila odkupljena. Ni res, da bi se bila davčna oblast izrazila, da so me 14 dni prej opozorili naj ne pobiram bi-re, ker je stvar že pri davkih ureje-na, pač pa je res, da se davčna ob-last v tem oziru sploh ni izrazila, ker bira lansko leto še ni bila odkup-ljena.

V Šmarju, dne 18. dec. 1913.

Edvard Šimic
kaplan v Šmarju.

Gospod Šimic se je spravljal na popravke. Ker tako dobro ve, kaj je res in kaj ni res, bo gotovo vedel tu-di, da je sedel leto osorej v neki go-stilni v Šmarji in mu je neki mož javno povedal v obraz, da je dva-krat biro pobral. Enako dobro bodo vedeli to oni posestniki, ki so plačali denar in imajo to tudi črno na belem potrjeno. Iz tega se bo najlepše vide-lo, kaj je res in kaj ni res.

IZ GORENJSKEGA.

Pred nekaj dnevi je »Slovenec« zabavljajl čez tiste občine, ki niso volile župnika Pibra, češ da si jih bo treba zapomniti. Mi pa pravimo, naj si gospodje duhovniki iz glave izbi-jejo, da bi mi kdaj Pibra volili. Mi Kržišnika dobro poznamo in dobro vemo, zakaj smo ga volili. Kaj pa je Piber za nas naredil. Piber mora sam priznati, da ni zinagal vsled svojih zaslug, ampak samo z agita-cijo duhovnikov. Prav iz srca ga ni skoraj nobeden volil zato pravilo se-daj ljudje, da je »posili poslanec«. Ker pa nobena prisiljena reč ni do-bra, pa tudi Piber ne bo dober poslanec. Tako so delali duhovniki po vsem Kranjskem. Upamo, da bo zdaj o božiču meso zelo po ceni, ker so duhovniki naprednim kandidatom toliko glasov poržili. Zdal bodo men-da enkrat siti.

Štajersko.

Besede in dejanja. Naši klerikal-ci so priznalo hinavski in lažnjivi ljudje. Kdor tega ne verjame, naj pri-merja njihovo psovanje po »Straži« in »Slov. Gospodarju« z njihovimi deli. Po teh dveh listih imajo vedno vse polno grovov in bliskov, so nav-dušeni Slovenci in najgorečnejši za-govorniki slovenskih ter sploh jugo-slovenskih interesov, kadar pa bi svoje pretnje in grožnje morali na pristojnih mestih uresničiti, takrat vržejo vso narodno gorečnost na smetišče, skrijejo svoje hrbtišče in hajdi kot vladni kuliji pred vladni voz. »Straža« in »Slov. Gospodar« sta pred in tudi med delegacijami ne-štetokrat napadala našo vladno in zu-nanje naše zastopstvo. Že so se oga-sili lahkoverni proroki, češ: »Kdor bo dr. Korošec zaropotal in pokazal, da tam nekje žive narodi, ki obsoja-jo naše državne vnanjo politiko. Pisari-ja v omenjenih dveh listih pa je tudi bi-la taka, da je upravičevala to sodbo lahkovernikov. Ko pa so prišli odlo-čilni dnevi, se je pokazalo, da so kle-rikalci, na čelu jim dr. Korošec, stis-nili svoje grožnje v hlačni žep, pojeli pa pol dane besede in — šli z vlado ter glasovali zanjo. Ne bi se upali te-

ga storiti, če bi ne vedeli, da so nji-hovi volilci obdani glede pameti s kitajskim zidom neumnosti in neraz-sodnosti, ki poje vsako repo, katero prineseta »Straža« in »Slov. Gospo-dar«. Naša dolžnost bodi, tem našim nerazsodnim sorojakom pokazati di-rektna protislovja med klerikalno pisarijo in dr. Koroščevo politiko. To storimo najbolj, če širimo napredne liste. »Straža« in »Slov. Gospodar« morata zginiti iz poštenih slovenskih hiš, na njih mesto pa spravimo »Dan« in druge napredne liste. Vsak naročnik pridobiva novih naroč-nikov, vsak naročnik pa tudi po mož-nosti pridno dopisuje!

Gornja Savinjska dolina. Po Gornji Savinjski dolini straši s pomo-čjo klerikalne mariborske »Straže« kaplan Rabuza. Ta mož, postal star v svoji kaplanski časti, je zašel celo v zadnjih časih do duhovitosti — se-veda po svojih nazorih in svojem na-činu. Ker pa se je zaganja vedno huje in huje v naše povsodi čislane in u-gledne rodline, mu svetujemo, da si ohladi za bodoče svojo vročerkovo žilico, če ne, bomo to storili mi. Vse na svetu pride na solnčni dan, pa magari, da se je zgodilo že pred leti v temnih nočeh, ob dežju in viharju, ali pa v nočeh polnih mesečne sve-tlobe. Včasih tudi kakšen blagoslov-ljen gospod išče pot, ko se tresejo bliski in odmevajo gore; zgodi se pa tudi, da prične tudi take blagoslov-ljene gospode — luna trkati. Zlasti v zadnjem slučaju pa uganjajo take kozlarje, ki zamorejo smrdeči tudi še po letih.

Božično zasedanje deželnega zbora? V sredo, dne 17. t. m. popolu-dne so se vršili pri cesarskem name-stniku grofu Claryju pogajanja za kratko, medbožično zasedanje. Po-gajanja so se udeležila le klubova na-čelstva. Vzrok zasedanju je dala mi-zerija deželnih financ, ki je vse skup pripravila že malone do bankrota. Dežela rabi denarja, milijonov in milijonov, da se ustanovi vsaj bud-getni provizorij. Slovenski klerikalci se doslej niso udeležili pogajanj, ker je dr. Korošec zadržan v delegaci-jah. Radovedni smo, v koliko se po-kažejo klerikalci baš v tem, gotovo ugodnem trenutku z ozirom na nji-hove obljube in grožnje. Izgovorov pač ne bo v stanu najti za slučaj, da bi se brezpogojno udali, dasi je re-kel še pred kratkim nekdo njih, da zastoj ne popuste nikdar. (Kar jim prav radi verujemo.)

Ormož. (Izza klerikalnega plo-ta.) »Straža« dopisnik postaja zelo zanimiv. Našega dopisnika išče v eni tukajšnjih pisarnah in ga hoče spravi-ti do molka s tem, da grozi s pritli-skom na šefa. Ne, duša šufarska, na čisto napačni poti si! Ni mož ne v pi-sarni niti ni več mlečezob. Da pa ne bo mislil morda »Stražin« dopisnik, da se ga kaj bojimo, bodi mu še po-vedano, da imamo proti njemu na cente takih, da mu bo če ne preje, pa takrat zastajala sapa, kadar jih bo-mo dali javnosti na razpolago. Torej, lepo tiho in ne preveč drzno. V krat-kem še kaj več! Za danes le še eno: Proč s čuki!

Maribor. (Razno.) Odlikovan je bil uradnik Ceynik s srebrnim križ-cem z krono. — V Studencih pri Ma-riboru je bil izvoljen občinskim predstojnikom znani veliki Nemec, dr. Ivan Jurič. Lepo ime!

Ormož. (Klerikalnemu poštenja-koviču v molitvenik.) Dne 28. no-vembra se je spomnil klerikalni naš oberček v »Straži« s tem, da je izlil po nas za to, ker smo svarili po-štene ljudi pred novo čukarsko or-ganizacijo, celo ploho klerikalne smrdeče gnojnice. Ponudili smo do-tičnemu oberčku 14 dni, da prinese le en pošten dokaz za svoje trditve v mariborski lažnjivki. Minilo je 14 dni, a oberček ni našel kljub — kot smo izvedeli — najintenzivnejšemu iskanju in povpraševanju ne enega dokaza. S tem je dvojno dokazano: prvič, da je pisal možarfar vedoma popolno neresnico in drugič, da je res to, kar smo pisali: mi — da čuki širijo razdvoj in nemoralo, koder se vgnezdijo. Oberčku pa to, kar mu gre in kar smo mu že objubilili: laž-njivec in lopov! Mož naj ne misli, da tudi v naprej še lahko zahaja v po-šteno družbo, čeravno ni imel po-guma, svoje trditve podpisati z ime-nom. Poznamo ga vsi, vsi vemo zanj — in po tem se bomo vbodoče ravnali! Nesrečnim in nespametnim staršem pa, ki imajo svoje otroke pri »orlih« — naj služi to kot opomin, vzgled in svarilo.

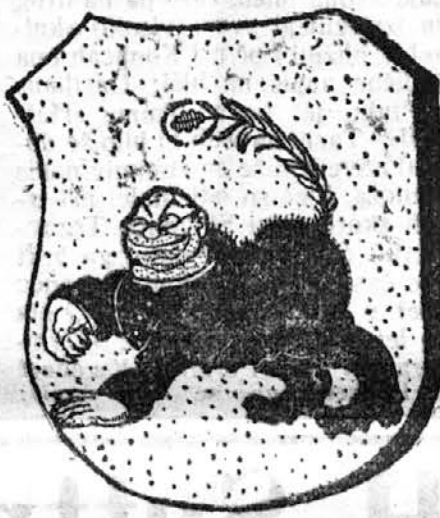
Maribor. (Kako se oglašajo rene-gatska kri.) »Straža« piše: »S pestjo bi rad vtepel nemščino neki trgovec, — ime še danes zamočeno — v Grajski ulici slovenskim učenkam, ki hodijo tam mimo v šolo. Zadnji turek jutraj je bilo. Mimo trgovine gre več slovenskih deklet v šolo. Mož stoji na vratih. Ko čuje, da de-kleta govore slovensko, stopi naen-krat med nje, jih začne obkladati z zausničami ter metati okrog z »win-diš« psovskami. Kakor čujemo, so se taki nastopi že večkrat ponovili. Svetujemo možu prav resno. Naj

preneha s svojimi neolikanostmi, če ne, bi jih znal hude skupiti. Naši otroci res niso zato tukaj, da bi na njih hladil svojo prevročo kri, kak germanski petelin.« »Straža« bi sto-ri-la dosti umestnejše, če bi javila ime dotičnika, da bi se vedela slovenska javnost po njem ravnati. Čemu streljati izza plota, kjer ni potrebno? Če se kaj pove, se v takem slučaju pove vse ali pa nič!

Dnevni pregled.

Avstrijske krone in ruski rub-lij. Vsak političen vihar v Avstriji odkrije kak škandal. Podlaga vsega našega javnega življenja je tako gnila, da je treba samo nekoliko razkri-tij — in že je pred nami panama. Nemško časopisje zdihuje — češ, da bomo kmalu enaki z Mažarji. »Ta-gespost« pa pravi, da bo vabljeni cvenk srebrne krone pri nas kmalu dobil isto veljavo — kakor jo ima ruski rubelj. Nemci so namreč doslej videli korupcijo samo v Rusiji. Niti tega niso pomislili, da so bili ravno Nemci tisti, ki so največ korupcije v Rusiji prinesli. Nemci so se tudi po-trudili, da so v pravi luči pokazali ruske razmere. Posebno ruski abso-lutizem je bil v njih očeh nekaj groz-nega, v resnici pa je bilo v Rusiji mnogo več svobode nego v nemških ali pa v avstrijskih deželah. Isto velja glede političnih skandalov. O Ru-siji je znano, da tam »kradejo« — kakor da bi imeli pri nas v Avstriji vsi čiste roke. Razlika je pač v tem, da so se znali naši tatovi skrivati. Zadnje čase smo imeli dovolj prilike ravno v Avstriji videti na vodilnih mestih ljudi z dolgimi prsti. Kam po-de tak državni voz, na katerega se obeha-jo samo še panamisti? Rusija bo kmalu boljša od nas.

Žužemberk.

Žužemberk leži na bregu Krke in je od davnih časov zapiral dohod v krško dolino. Njegov grad je naj-lepši grad na Dolenjskem, ta grad je videl v sebi slavne čase — sedaj pa so ga nalašč razkrili, da bo prej raz-padel. To ima svoj pomen tudi v sta-ri pravljici, po kateri se je Žužem-berku očitalo, da je »zakrpan«. V sled tega je nastala med Višnjani in Žužemberčani dolga pravda, ki še danes ni končana. V svojem grbu ima Žužemberk mačka. Zadnje čase se je Žužemberk proslavil tudi s tem, da ima župana za poslanca. Zato so kle-rikalci tako ponosni, da bodo v ve-čen spomin na svojo vladno izpreme-nili stari žužemberški grb.

Kako bo torej z eksistenčnim minimumom? § 172 predloge o osebnem davku določuje za eksistenčni minimum 1200 K. Pri drugem branju je pa zbornica sprejela predlog, da se eksistenčni minimum zviša na 1600 K, to se pravi 1600 K je osebnega davka prosto. Predvčerajšnjem je bila predloga o osebnem davku v tretjem branju sprejeta brez spre-membe, torej z določbo § 172, ki pravi v bistvu, da se mora davek plače-vati že od 1200 K naprej. S tem je pravzaprav pokopan predlog o ne-obdačenju zasluzka pod 1600 K in reveži bodo še naprej morali plače-vati davke, kakor so jih plačevali doslej.

Kdo pomaga avstrijskim Nem-cem in Mažarom. Nemci in Mažari bi ne mogli delati tako besne in ne-človeške protislovenske politike, ko bi ne imeli svojih pomočnikov med Slovani samimi. Najboljši pomagači Nemcev in Mažarov so v prvi vrsti Poljaki. To je narod, ki ga diči zve-stoba do vsake avstrijske vladne politike, pa če je ta politika še tako protislovenska, dalje: repopisno so-vraštvo proti Rusiji ter popolna brezbrzičnost napram ostalim Slova-nom v monarhiji in izven monarhije. Skratka njihovo obnašanje je takšno kakor da niso Slovani. Oni pravijo, nam se dobro godi, kaj nas drugo briga. In res; Poljaki dobe od vlade vse, kar hočejo. Najnovejša afera je pokazala, da je avstrijska vlada pla-čevala poljskim politikom pri stran-karskem delovanju sto in stotisoče, samo da so prišli na krmilo ljudje, ki trobilo z vlado. Poljaki so orodje,

ki jih porablja Nemčija in Avstrija proti Rusiji. Toda Avstro - Ogrska ne gleda postrani samo Rusije, tem-več in predvsem tudi Srbijo. In tudi proti tej »nevarnosti« je avstrijska vlada dobila pomočnike in sicer v slovenskih klerikalcih, ki za Jude-žve groše plujejo na jugoslovansko jedinstvo in se s hrvaškimi kle-rikalci pripravljajo, da postanejo klin v telo jugoslovanskega naroda. Tudi slovenski klerikalci pravijo: »Nam se dobro godi, kaj nas drugo briga?« In mirno puste, da pada kraj za krajem v nemške roke; sa-mo, da se njim dobro godi. To so ljudje, ki za skledo leče prodajajo svojega naroda pravice.

Delegacije vsako leto dovoljuje dispozijski fond, ki se izčrpa tako, da ni nobenemu znano, kam gre de-nar. Včeraj je Stürghk povedal, da se denar izdaja listom zato, da za vlado pišejo. Ah, sedaj pa marsikaj razumemo.

Kaj zahteva Rusija od Turčije. Rusija in trojni sporazum zahteva od Turčije odškodnino za to, ker je za vrhovnega poveljnika bosporške turške armade imenovan Nemec. In sicer zahteva Rusija, da se Darda-nele ne smejo nič več utrjevati in da mora ostati pri tem, kakor je danes, ter nadalje, da se morajo armenske železnice taviti z isto širino proge, kakoršno imajo ruske kavkaške že-leznice.

Kaj je vse mogoče na svetu. Leta in leta so si že Čehi in Nemci na Češkem v laseh. Vsa pogajanja in vsa prizadevanja so bila razbita. Nemec ni mogel videti Čeha, Čeh ne Nemca. Po praških ulicah so eden drugega podili. Predvčerajšnjem se je porodil čudež. Pravi čudež. Ne-možnost je meso postala in praški kapitalistični Narodni Listi, Narodna Politika, nemška Bohemia ter Pra-gerblatt in Union so se znali v obje-mu. Vsi ti listi se tiskajo sedaj na dveh straneh v tiskarni češke »Uni-on«, vsi z enako vsebino. Poleg juda in Nemca sedi Čeh, in oba sta prija-telja in pisanje enega se drugemu do-pade. Tudi zmerjati so se prenehali. »Češke Slovo«, ki poleg »Prava Li-du« edino izhaja v neizpremenjeni obliki, pravi, da bo sedaj Thun začel s češko - nemškimi pogajanj, ker se-daj ni nobene nevarnosti, da bi listi ene ali druge stranke podirale delo. Res zanimiv pojav: »Union« ima isto vsebino češko spisano, kakor »Bohemia« in »Prager Tagblatt« nemško. »Narodna Politika« ravno tako. Pravi čudež.

Celje. V kritiki predstave »V dolini« se nahaja pasus, ki utegne vzbuditi mnenje, kakor da bi obsto-jal v dramatičnem društvu nesoglasja. Z ozirom na to pojasnjuje od-bor dramatičnega društva, da se niti ni na g. prof. Mravljaka od katere-koli strani vplivalo, da odstopi vlogo Manelika g. Stanko Gradišniku, niti ni g. Gradišnik zahteval, da se mu dodeli to vlogo, temveč se je razde-litev vlog izvršila vselj v popolnem soglasju vseh sodelujočih. Za »Dra-matično društvo« Fr. Mravljak, t. č. podpredsednik. Vinko Vošnjak, t. č. tajnik.

Inženirski izpit sta položila na dunajski tehniko in sicer iz gradbe-nega inženirstva g. Ladislav Bevc, starejšina in večletni predsednik »Akad. društva slov. tehnikov na Dunaju«, in iz strojnega inženirstva starejšina g. Stane Premelč.

Na živinozdravniški visoki šoli na Dunaju je bil 17. t. m. promoviran živinozdravnikom g. Fran Dvornik, starejšina »Akad. društva slov. vete-rinarjev na Dunaju«. Čestitamo!

Promet z omoti o božičnem ča-su. 1. Na pušto oddajajoče se pošil-jatve morajo opremljene biti z po-vsem različnimi popolnimi naslovi, vstevši natančno označbo namemb-nega kraja (zadnjo pošto). 2. Zaviti ki in spremenice morajo nositi popolno-ma soglasne naslove. 3. Naslove je napisati neposredno na omote; ako to ni možno, naj se napišejo na po-seben papir, katerega se mora s celo površino na omot dobro prilepiti. Pri košarah, žakljih i. sl. naj se na-slovi na pošiljatev prišijejo ali pa naj se uporablja naslovne tablice. Tab-lice naj bodo ali lesene, iz trde le-penke, usnja, pergamenta i. sl. in na pošiljatev tako pritrjene, da je izguba istih izključena. 4. Predmeti, katere se sicer brez omojanja samo z na-slovnimi tablicami pošiljati zamore, n. pr. divjačina i. sl. naj se pošilja o božičnem času radi nevarnosti iz-gube naslovov omojan. 5. Sveže meso in predmeti, kateri pušajo ma-ščobo ali mokroto, posebno ribe naj se ako le možno zavije v zaboje ali košare. 6. Pošiljatkam z živimi živa-limi in pripadajočimi spremenicam se mora pristaviti ena predpisanih pred-odredb odpošiljatelja: a) Ako se ta-koj ne prevzame, nazaj; b) Ako se takoj ne prevzame, prodati; c) Ako se takoj ne prevzame, brzojavno ob-vestiti na moje stroške. 7. Skatle ali drugi zavoji, kateri niso trepžni, so dopustni le na lastno nevarnost odpošiljateljev, in to tudi le pod po-gojem, ako radi njih ni pričakovati

poškodb drugih pošiljatev. Uporaba užje rabljenih omotov naj se z ozi-rom na njihovo majhno trpežnost opusti, ako se pa kljub temu uporaba-lja take omote, naj se vsaka sled prejšnjih naslovov skrbno odstrani. Sploh se opozarja občinstvo, da je nameščenje trepžnih naslovov po-sebne važnosti, ker se s tem zabrani vsaka škoda, ki bi morda vsled iz-gube naslova nastala. Priporoča se prepis naslova v pošiljati vložiti. 8. Pošiljkatve na Dunaj, v Prago, Bu-dimpešto in druga večja mesta naj nosijo natančno označbo bivališča naslovnika (okraj, cesta, ulica, hišna šte-v. itd.) Pri pošiljatkah, ki so na-menjene v taka mesta in podvržene užitini, naj se vsebino tako na spremnici kakor na pošiljati sami po količini in vrsti (kg, komadov, li-ter itd.) natančno napove. 9. Pri povzetnih pošiljatkah se more ozi-načbo »Povzetje« ter tudi »povzetni znesek« vedno na pošiljatkah samih tudi označiti. 10. V slučaju napove-dane vrednosti se mora ista na zav-itkih in spremnicah strinjati, ter z besedami in številkami brez radira-nja ali čitanja označena biti. Vred-nostne zavitke se mora pravilno za-pečatiti.

Raz hlev je padel in se potolkel. Dinar Martin Vindišer iz Zgornjih Bitenj pri Strazišču je padel te dni raz hlev in se potolkel po nogi in po glavi. Pomoči je moral iskati v deželni bolnici ljubljanski.

Neznanec ga je napadel. Te dni je neki neznanec udaril 53letnega dinarja Janeza Skumavca s tako silo po glavi, da se je nezavesten zgrudil na tla.

Desno ključnico si zlomila. Po-sestnikova hči Frančiška Cedilnik je padla med vožnjo raz voz in si je zlomila desno ključnico. Cedilnikova se sedaj nahaja v deželni bolnici v Ljubljani.

Smrtonenevarna poškodba. 57-letnega žagarskega pomočnika Mi-klavčiča Antona iz Raščice pri Tur-jaku je sunilo na česti v Ribnici oje poštnege voza v trebuh tako nesreč-no, da so mu počila čreva. Pri tem mu je tudi konj stopil na trebuh. Smrtno nevarno ranjenega so pre-peljali v deželno bolnico v Ljubljano, kjer je bil takoj operiran.

Nesreča pri slamozeznici. Trev-nu Jožefu, 12letnemu prevzitarje-vemu sinu iz Marinčevega hriba št. 23, pri Vrhniku je te dni doma sla-moreznica odrezala sredine desno roke in mu je narezala druge prste. Trevna so morali prepeljati v dežel-no bolnico v Ljubljano.

Ustrelil se je na grobu svoje ma-tere. Preteklo nedeljo je odšel od doma 25letni posestnikov sin Janez Cermanek iz Bukovice. Doma je pu-stil pismo, v katerem pravi, da ga oni, ki ga bo hotel iskati, najde na veličkem pokopališču. Tam so ga v torkel jutraj našli. Mladenec se je dvakrat ustrelil v srce. Vzrok samo-mora je nesrečna ljubezen.

Samomor v mrtvašnici. Dne 14. t. m. se je obesil 34letni zidarski po-močanik Jožef Bilj iz Červenega Ko-stelca na Češkem. Myl se je obesil na kljuki neke gostilne v Pavlovicah pri Ljubicu, kjer je stanoval. Vzrok samomora je bila težka živčna bo-lezen. Myl je stanoval skupaj s 36-letno Frančiško Tomsovo. Ko je ta zvedela, da so prepeljali Mylovo truplo v mrtvašnico, je šla na pokopališče, da se od njega poslovil. Kmalu nato pa so našli Tomsovo obešeno v mrtvašnici. Izvršila je sa-momur vsled izgube svojega lju-bimca.

Lastni starši so jo zapeljali v tatvini. V neki večji dunajski trgo-vini z novejimi peresi je bila pred kratkim ukradena velika množina peres, tako da je znašala škoda dva in pol tisoč kron. Dne 14. t. m. so aretirali prodajalko Ano V., ki ji je šele šestnajst let in ki je bila na su-mu tatvine. Ana V. je tatvino pri-znala. Priznala pa je tudi, da so jo zapeljali k tatvini njeni starši, ki so potem prodajali ukradena nojeva peresa. Deklico je policija izročila sodišču, proti staršem se je uvedla sodna preiskava.

Ljubezen ni šala. Slikarski po-močanik Friderik Šiler se je blazno zaljubil v mlado krasotico Antonijo Zemankovo. Ta je nekaj časa hodila z njim, slednjič pa je fanta pustila in je dala prednost njegovemu tova-rišu krojaškemu pomočniku Janezu Fejtu. Šiler je bil vsled tega grozno jezen. Da se maščuje nad usodo v-podobil Fejta, se je seznanil z bra-tom Zemankove, odkril mu je svoje žalost in bridkost in oba sta prisegla, da se Fejtu osvetita. Zvečer sta ga počakala in ga tako pošteno pretepla, da je Fejt nezavesten obležal na tleh. Poklicati so morali zdravnika, ki mu je podelil prvo pomoč. Nato so ga prepeljali v bolnišnico. Šilerja in Zemanka je orožništvo izročilo sodišču. To se je pripetilo v Žideni-cah.

Tri osebe se zadušile v plinu. V noči na 16. t. m. se je pripetila v Brnu nesreča, ki je zahtevala žrtve treh mladih življenj. Pri struganju

Anton Hrnčirju je bil uslužben delavec Cene Jedličke in dva vajenca France Koudelke in Anton Pospšil. Vsi trije so bili pri moštrovanju na stanovanju in hrani in vsi trije so spali v eni in isti sobici. Ko niso dne 16. t. m. dolgo vstali, jih je šla moštrova žena buditi. Našla je vse tri na postelji. Ko jih je poklicala po imenu, se še ganili niso. Ko se je moštrova žena nad nje sklonila, je vsa prestrašena spoznala, da ne diha. Tako so poklicali zdravnika, toda njegova pomoč je bila brez uspeha. Zdravnik je mogel konstatirati le smrt, ki je nastopila vsled zaduščenja s plinom, ki je prihajal iz peči. Uvedla se je takoj sodna preiskava, uboge mladenice pa so prepeljali v brnsko bolnišnico.

Vlak povozil duhovnika. Ko je začel odhajati v terek dopoldne osební vlak iz postaje Pterov na Češkem, je hotel še skočiti nanj duhovnik Pazdirek. To pa se mu ni posrečilo in padel je pod kolesa voza, ki so mu zmečkala obe nogi. Duhovnika, ki je bil že star in težko ranjen, so prepeljali v bolnišnico.

Postajenačelnik povelil 60.000 kron. Postajenačelnik Kazimira Radoszewskega iz Lvova je dne 18. t. m. tamošnja policija aretirala, ker je povelil 60.000 kron. Radoszewskega so izročili sodišču. Njegov sokrivec pri povelju, neki železniški diurnist je pobegnil.

Hazardni igralci. V neki dunajski kavarni v drugem okraju je v noči na 18. t. m. policija presenetila osemnajst oseb, ki so igrali hazardne igre. Igralne karte in denar so konfiscirali.

Aretilacija sleparskega grofa. Na zahtevo dunajske policije je bil dne 17. t. m. v Moskvi aretiran radi hudega delstva goljufije 45letni grof Mlodecki. Mlodeckijeva teta je grofa Mlodeckega tožila, da jo je oškodoval za 32.000 K in to s ponarejenimi menicami. Grofa so seveda zaprli.

Ljubljana.

Klerikalne planke sredi Ljubljane. Slovenec se zadnje čase, na vse mogoče načine zaletava v neko barako, na Bleiweisovi cesti, čez da kazi ves ta del mesta. Sedaj pa postavljajo klerikalci, sred mesta lezene planke, o katerih pa ta lažnjivi list molči kakor grob. Prostor med Salendrovo in Gosposko ulico, kjer so podirli nekdanjo Pogačnikovo hišo, gradijo klerikalci sedaj z visokimi plankami. To vam je krasa mesta, tako da je kar veselje si ga ogledati. Ljudstvo ugišlje, kaj bode tam notri, na tem visokem ograjenem prostoru? Nekateri pravijo, da pride klerikalni cirkus Barnum Bailey III., drugi so zopet mnenja, da se bodo tam prirejale bikoborbe. Kjer bode nastopal, slavni bikoborec in bikorejec dr. Lampek. Večina je tega mišljenja, da se bodo tam prirejale — nočne predstave bodo pa samo za ženski spol. Kazali bodo fest fantije vse svoje znanje in moči. Na koncu vsake predstave, bode pa Oražem delil posameznim obiskovalkam papeža. Seveda vstopnina se bode tudi pobirala in sicer po 1 krono, kakor od junca.

Gavge pri sv. Jakobu. Tudi na te gavge se je »Slovenec« skopal, ter ga zelo v oči bodejo. Jezi se, zakaj da so se postavile, ravno za spomenik in vprašuje, čemu da iste služijo. Mogoče ima pri tem kake želje po inkviziciji, in bi rad nanje obešal svoje nasprotnike? Bodi mu tu kak povedano, da tiste gavge služijo zato, da klerikalni izanci, kateri kupčijo z drvi, preveč Ljubljancem iz kože ne devljejo. Zakaj ti klerikalni prodajalci drv so z vsemi zavbami namazani. Te častitljive gavge so pa v korist kupovalcem drv, tako da jih lahko vsak na trgu zmeri. V drugi vrsti so pa te gavge tudi pripravljene da bodo nanje obesili kaknega klerikalca, kadar bo isti na smrt obsojen. Mogoče bi bilo pa Slovincu ljubo, ako bi jih postavili pred cerkveno vrata.

Glas iz občinstva. V Ljubljani smo dobili c. kr. državno policijo, katera je od prejšnje mestne policije, zelo pomnožena. Toda razmere se pa vsled tega niso prav nič zboljšale, ravno nasprotno, veliko poslabšale. Ako stopi človek sedaj po zimi, samo iz hiše na hodnik, takoj opazi delavnost, te slavne policije. Hodniki so vam tako ledeni, da vam niti mladi in zdravi ljudje ne morejo hoditi po njih. Kaj pa šele stari bolnihi ljudje in mali šolski otroci. Tukaj je dolžnost policije, da poskrbi, kakor je to storila prejšnja mestna, da bodo hodniki vsako jutro do 7 ure zjutraj popolnoma posuti. Tako da ne bode na vsakih 10 korakov videti ljudi, ko padajo kakor se to sedaj godi.

Občinstvo. Slovensko gledališče. Vsled pasivne resistance ni bilo mogoče objaviti po listih predstave »Sveta« in zato je bilo gledališče v četrtek orazno. Igralci si niso dali vzeti do-

bre volje in predstava je tekla kakor namazano. Sicer bi oni lahko skrbeli za reklamo med svojimi znanici, ki so navdušeno zahtevali, da se v četrtek »Sveta« ponavlja. V nedeljo popoldne se »Sveta« ponovi za nedeljsko občinstvo, potem se odstavi iz repertoarja. Gledališko vodstvo se trudi na vse mogoče načine povzdigniti dramo, a zaman, opera absorbira publiko in denar.

V. gostovanje hrvatske opere dne 22. in 23. t. m. nam prinese operno noviteto, Julesa Masseneta »Žonglerja M. B.«. Dejanje se godi v 14. stoletju in sicer pred samostanom na sejmu, v samostanu in v samostanski kapeli. Žonglerji so glumači, ki kažejo svojo umetnost v žongliranju, požiranju mečev in ognja in v plesih po sejmihi in gostilnah. Tak žongler postane pobožen menih. Redkokdaj se je pokazal Massenet toli mnogostanskega glasbenika, kakor v tej operi. Že v I. dejanju, kjer se pleše stara bergeretta, je napisal mojstrski zbor in podal v narodnem duhu parsiflazo »Haleluja vinu«. Žonglerjeva lepa »arija svobode«, je biser operne glasbe. V II. dejanju nas takoj spočeta očara zbor. Canonicus cantor vežba himno »Ave rosa speciosa« s svojimi često neskladno pojočimi fratri. Med najlepšimi mesti partiture je legenda, ki jo poje kuhar Bonifacius žonglerju. Prijetna je humornost, s katero slika Massenet v tem dejanju samostansko življenje. Čustvena predigra k III. dejanju, nazvana »Pastorale mystique«, uvaža v lepo himno a cappella za moški zbor. Ukusno je obdelal skladatelj glasbo v prizoru »Čudeža« in efektivnega zaključka opernega. Opera »Žongler M. B.« odkriva zopet vse slajne strani Massenetovega talenta, ki je v svoji jasnosti, sigurnosti in svojem espritu vselej cel Francoz. Massenet je iz cerkvene glasbe prav genialno prevzel pastoralni ton in silo tematike. To dvojje tvori najlepši del njegove opere. II. dejanje, v katerem je z uprav krasno dovršenostjo ohranjen pastoralni značaj povsem v skladnosti z vsebino poetično pobožne legende. Enako sijajni so zbori v vseh treh dejanjih. Karakteriziranje je bilo vedno najlepša prednost melodične in čustva bogate Massenetove glasbe in ta vršina je odlično ohranjena tudi v tej originalni operi. Glasom kritik zagrebških listov izvaja opera to delo naravnost vzorno.

O pravem stališču žene v Avstriji. Predava danes zvečer g. c. kr. sodnik dr. Fr. Mohorič v Meštem domu. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Ker je ženstvo jako potrebno poduka v pravnih vprašanjih, je pričakovati prav mnogobrojnega poseta. Vstopnina 20 v za osebo, dijaki in dijakinje proste.

Iz pisarne slov. gledališča. V nedeljo, dne 21. t. m. sta dve predstavi. Zvečer ob pol osmih se igra prvič v sezoni A. Wilbranda »Svetinova hča«, ki je kaj primerna za nedeljsko občinstvo, ki prihaja v gledališče, da vidi kaj lepega iz resničnega življenja vzete, a si želi poleg tega tudi one prijetne zabave, pri kateri se more človek od srca smejati. Oni pa, ki hoče poleg tega še umetniškega užitka, pride jutri tudi na svoj račun, kajti glavno moško ulogo kaznjence Svetino igra g. ravnatelj Borštink, ki je ravno v ulogah te vrste izborn. Poleg gospoda Borštinka nastopijo v večjih ulogah še gđ. Wintrowa in ga. Bukšekova ter gg. Danilo in Skrbinšek. Ga. Juvanov in g. Povhe, ki igra dva originalna tipa srednjega stanu, pa poskrbita za zabavo in smeh. Režiser je g. Milan Skrbinšek.

Prihodnja noviteta je veseloigra »Nervozne ženske«, ki se vprizori pod režijo g. M. Skrbinška že dne 26. t. m. — Pripravljajo se razun tega veseloigra »Navihane«, drama »Zemlja« in igrokaz »Milonarček«.

Zveza jugoslovanskih železničarjev, podružnica Ljubljana, priredi danes, dne 20. t. m. ob 7. uri zvečer pri Mohorju v Šiški Božičnico, h kateri se vsi prijatelji društva vrljudno vabijo.

»Sokol I.« ima v soboto, dne 27. t. m. ob 8. uri predavanje v društvenem lokalno o mednarodni tekmi v Parizu. Predava brat Stane Vidmar. Dne 3. januarja pa priredi velik »Sokolski ples« v Meštem domu in 11. januarja je VII. redni občni zbor. Za obilo udeležbo k vsem prireditvam se že danes priporočamo. Na zdar! Odbor.

25letnico društvenega članstva praznuje podpredsednik pevskega društva »Slavec« gospod Matje Oblak. Čevljarski mojster v Ljubljani. Pevski zbor mu priredi tem povodom v nedeljo dne 21. t. m. pred njegovim stanovanjem ob pol 8. uri zvečer podoknico, na to pa ob pol 9. uri zvečer časten večer v »Slavčevih« prostorih v »Nrr. domu«. Člani in prijatelji društva dobro došli.

Koncert v kavarni Eglja. Danes zvečer koncertira sekstet Ljubljanskega društvenega orkestra pod vodstvom koncertnega mojstra g. Bogomir Černya. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost. Za obilo udeležbo se priporoča odbor.

S cirkularno žago si prerezal levo roko. 26letni delavec Anton Oblak iz Rožne doline pri Viču si je pri lesnem trgovcu Tavčarju v Ljubljani prerezal levo roko s cirkularno žago. Oblak je moral iskati pomoči v deželni bolnici.

Umrli so v Ljubljani: Marija Setničar, delavčeva žena, 28 let. — Marija Simovič, šivilja, 65 let. — Andrej Predalič, tobačne tovarne delavec, 44 let. — Gašpar Ježek, užitkar, 74 let. — Juri Kunčič, lišni posestnik, 72 let. — Martin Slivnik, užitkar, 84 let. — Marija Handler, hiralca, 84 let.

Tango. Za časa, ko vse govori o plesu Tango, bode gotovo vsakega zanimalo spoznati ta najnovejši in krasni ples. Predvaja se danes in naslednje dni v kinematografu »Ideal«. Poleg tega se uprizori še vefelina in originalna veseloigra »Slednjič sama« ali »Izidorja Blumentopfa ženitovanjsko potovanje«, ki bo gotovo žela vsetransko priznanje. Pri večernih predstavah zvišane cene za 10 v.

Trst.

Danes popoldne ob 4. uri uprizori E. Adamičovo spevoigro »Blagovestnikoma« ženska podružnica C. M. družbe v Trstu. Spevoigro izvajajo učenci in učenke Sv. Jakobskih C. M. šol. Med spevoigro igra in spremlja orkester, sestojec iz C. M. učiteljskega. Čisti dobček je namenjen za obleko revnim otrokom; zato je pričakovati, da bo gledališka dvorana v »Narodnem domu« polna.

Ženska podružnica družbe sv. C. M. v Trstu priredi božičnico dne 20. decembra 1913 ob 4. popoldne. Vsporedi: E. Adamič: Blagovestnikoma! Spevoigra. Izvajajo učenci in učenke Sv. Jakobške Ciril Metodove šole. Cena: Sedeži z vstopnino vred od 1. do 5. vrste po 1 krono. Ostali sedeži in sedeži na galeriji z vstopnino po 60 vin. Lože po 4 krone brez vstopnine. — Vstopnina 40 vin., otroci 20 vin. Ker letos naša podružnica obdari izvanredno mnogo ubogih otrok in ker jej sredstev za to primanjkuje, zato se darovom ne stavijo meje. K udeležbi uljudno vabi odbor.

Klub »Justovsky« v Trstu priredi v nedeljo dne 21. t. m. v dvorani gostilne »Kačun« pri sv. Mariji Magdaleni spodnji št. 92 ob 4. popoldne krasno domačo zabavo s sledečim sporedom: I. »Model«, burka v I. dejanju, spisal M. Gorup. II. »Kovačev študent«, komična opera v 3. dejanjih, spisal J. Kovačič. Srečolov, med drugim dva živa zajca. Po predstavi se vrši ples do 11 ure.

Dva rešena rudarja iz Vremskega Britofa v Trstu. V sredo zjutraj okrog pol 8. ure je pridiral avtomobil z največjo naglico iz Vremskega Britofa v Trst ter se je ustavil pred mestno bolnišnico. Iz Vremskega Britofa je pripeljal oba rudarja, ki sta bila rešena iz premogokopa po 9. dnevih strašne ječe.

Mladenica sta stonela v avtomobilu, zavita v tople odeje. Prišli so bolniški strežniki, ki so ju dvignili z avtomobila ter ju odnesli v preiskovalno sobo, kjer ju je takoj preiskal dr. Lusa. Mladenica nista tožila o kakih posebnih bolečinah; rekla sta samo, da jima je precej mraz. Zdravnik je odredil tedaj, da se jima privrži postelji blizu peči, postelji sami pa naj se jima segrejeta. Ko je bilo vse pripravljeno, so odnesli strežniki oba v določeno sobo. Tu sta bila zopet preiskana od primarija 1. oddelka (kamar sta bila sprejeta mladenica), dr. Cominotija in dr. Mitroviča, katera sta naposled predpisala rudarjema hrano: juho, jajca in konjak. — Pozneje se jima je odredilo toplo kopal. — Popoldne sta postala nekoliko bolj živahna. Govorila sta, a s tihim glasom. Popoldne sta tudi večkrat zadremala, a spala nista dolgo; prebujala sta se najbrž od prestane groze in morda tudi od velikega veselja, da sta živa, rešena. —

Drugače je stanje obeh rudarjev v zelo dobrem stanju. Bitje žile normalno, mrzlice nič. To noč sta spala prav mirno.

Mlajši se imenuje Nikolaj Pask, rojen je 19. jan. 1888., neporočen, iz Velehrada na Ogrskem; drugi se imenuje Nikolaj Diku, rojen je 26. marca 1881., neporočen, doma iz Milbacha na Ogrskem. — Stanovata sta obadva v Škofljah, odkjer sta se vozila vsak dan v Vremski Britof na delo. V tem rudokopu sta pričela delati pred štirimi meseci.

Zdravniki ne pustijo, da bi kdo govoril z njima. Treba je počakati, da se okrepčata in da prideta k moči.

Tifus v Trstu. Pisali smo že, da se je pojavilo v Trstu več slučajev tifusa. V začetku smo mislili, da ostane le pri nekaterih slučajih, toda ta bolezen se vedno bolj širi po mestu. Vsak dan se pojavljajo novi slučajji te nevarne bolezni, in bati se je, da okuži vse mesto. Oblasti pazijo zelo strogo na to, da ne uživajo ljudje pokvarjene zelenjave. Po gostilnah hodijo komisariji, ki preiskujejo hrano in posodo. Oblastni pazijo tudi zelo strogo, da ne prihajajo člani družine, kjer se je pojavila ta bolezen, v dotiko z drugimi osebami, zato vozijo kar cele družine v bolnišnico.

Tržaška burja je pričela s svojo godbo. Danes, v četrtek, je padla temperatura na približno 5 stopinj toplote. Burja razsaja z vso svojo močjo in dela povsod mnogo škode. Odkriva strehe, podira razne naprave in celo vozov se loti. Popoldne je preobrnila na Istrski cesti voz, naložen z deskami. Tudi v mestu je poskusila na enak način svojo moč. Najhujše pa je za tiste, ki morajo delati pod milim nebom. Danes popoldne so zapustili delo večinoma vsi zidarji, izvzemši onih, ki so bili zaposleni v notranjih prostorih hiš in zgradb. — Vsi tisti, ki se navdušujejo za slavno tržaško burjo, naj pridejo sedaj v Trst, kjer bodo imeli priliko spoznati, kaj je pravzaprav tržaška burja. Ko se bo moral tiščati za kako ogrado ter stiskati oči in usta, če jih ne bo hotel imeti napolnjena z prahom in peskom, naj le pride sem. Upati pa je, da je prav malo takih.

Nalašč se bo umorila. Neka Angela Cetini, stara 30 let, stanujoča v ulici Pondares, je izpila v sredo popoldne s samorilnim namenom nekaj fenikalne kisline. Poklicani zdravnik z rešine postaje je bil spravljen izven vsake nevarnosti, a ker je dejala, da se zopet zastrupi, so jo odpeljali v opazovalnico za umobolne.

Že danes opozarjamo na božičnico, ki jo priredi vodstvo otroškega vrtca podružnice Sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu v Trstu. Ta prireditve se bo vršila 25. t. m., ob 3. uri popoldne v veliki dvorani šole družbe sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu, ulica Giuliani 46. — Vzpored je obširen. — Iz prijaznosti sodeluje mandolistična skupina »V. Parma«. — Podružnica pri Sv. Jakobu vzdržuje sama otroški vrtec, zato je vredna največje podpore. Pridite v veliki udeležbi!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRIJSKA POLITIKA.

Dunaj, 19. decembra. Dasi nerad, je danes grof Stürgkh, minister, predsednik, vendar le podal izjavo o onih stotisočih, ki jih je skozi njegove roke dobil poljski poslanec Stapinski, zato, da bi vodil vladno politiko. Dejal je med drugim, da se je šlo za nakup nekega opozicijskega lista. To je pa dovoljeno, ker je to politična akcija, za katero se sme vzeti denar tudi iz državnih blagaj.

Ko je Stürgkh dogovoril, je stavljal poslanec Daszynski predlog, da naj se otvori o Stürgkhovi izjavi debata. In čudo: predlog je bil sprejet s 150 proti 140 glasovi. Proti predlogu so glasovali Nemci in Poljaki seveda. To glasovanje pomeni poraz vlade in vsled tega je vladala pri vladni večini pobitost.

Klub temu pa še tudi danes ni prišlo do odločitve o usodi zbornice. In vlade. Vlada vsled glasovanja o predlogu poslanca Daszynskega še ni izvajala nikakih posledic.

Zbornica je danes nadaljevala debato o zakonu o preodkazih in bo jutri nadaljevala z debato o izjavi Stürgkha glede afere Stapinski - Dlugocz.

Pri tej priliki bodo vladne stranke na vse načine se potrudile, da se bo debata čim preje končala. Toda izključeno je, da bi zbornica mogla obdelati še proračunski provizorium. Zato je premalo časa. In vsled tega se »uporaba § 14« zdi skoro neobhodna. Ni izključeno, da bo jutri že zadnja seja.

Kakor se v krogih vladnih strank govori, bo morda odločitev o usodi zbornice padla v nedeljski avdienci Stürgkha pri cesarju. Poljski voditelji so obveščeni, da naj ostanejo do nedelje na Dunaju, ker predstoji odločitev.

Kar se afere Stapinski - Dlugocz tiče, je gotovo, da bo že v prihodnjih dneh Dlugocz demisioniral. Za naslednika Dlugoczja se v poljskih političnih krogih amatra dvoraj svetnik German.

RUSKI CAR NI HOTEL FERDINANDA SPREJETI.

Bukarešt, 19. decembra. Listi poročajo, da si je kralj Ferdinand mnogo prizadeval, da bi smel na obisk k ruskemu carju, toda ta mu je pa to odbil.

SPOMLADI BO ZOPET DIRENDAJ.

Pariz, 19. decembra. Listi poročajo, da pride prihodnji spomlad gotovo do vojaške intervencije Rusije v Armeniji, pa če se stvar še tako taji.

BOLGARSKA TAKTIKA.

Belgrad, 19. decembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevno«.) Atentat na železniški most pri Demir-Kaluji srbskih merodajnih krogov ni iznenadil, nasprotno, pričakovalo se je, da se ravno sedaj nekaj zgodi. Merodajnim krogom v Srbiji je namreč dobro znano, da bodo Bolgari izvajali še dalje razne atentate, ker njihova taktika proti Srbiji je za sedaj naslednja: Vzemi srbske kraje, da bi bila Srbija primorana poslati vedno nove čete ter da bi se na ta način finančno izčrpala in da bi se demoralizirala nje armada radi večnih mobilizacij, ki bi sledile vedno vsaki demobilizaciji.

Tako je bil aranžiran arnautski upad takoj po izvršeni demobilizaciji po vojni v Bolgarsko in sedaj, ko so čete zopet demobilizirane, se je izvršil atentat na železniški most pri Demir-Kaluji, najbrže pa bodo sledili temu atentatu še novi atentati.

Bolgarski namen je očividni, posebno ker je merodajnim srbskim krogom dobro znano, da po bolgarskih mejnih kraljih kar murgoli četašev. Ravno zato pa Bolgari svojega namena ne bodo dosegli, ker Srbija najde način, da jih ukroti tudi brez mobilizacij, ob enem bo pa vedno opozarjala Evropo, na Bolgarsko kot ruštellico mira na Balkanu in v Srbiji bodo kmalu uvideli, koliko jim bo to škodilo in opustili bodo to svojo taktiko, s katero ne škodijo toliko Srbiji kolikor sebi samim.

DEMOBILIZACIJA V SRBIJI.

Belgrad, 19. decembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevno«.) Demobilizirane čete zamenjujejo v službi novi rekruti, obsejna finančna straža, ki šteje 8000 mož in orožniški voji, močan 1000 mož.

V novih kraljih so začeli nabori in sicer se kliče moštvo od 21. do 28. leta.

KRATKE VESTI IZ SRBIJE.

Belgrad, 19. decembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevno«.) Tukaj se pričakuje, da pride najdalje začetkom prihodnjega tedna z Dunaja v zvezi orienstskih železnih pritisk ali ultimatum.

Diplomatični odnosi z Bolgarsko kot s Turčijo se obnovijo v najkrajšem času.

Vojni proračun za prihodnje leto je reduciran na 57 milijonov dinarjev.

Belgrajska mestna uprava je izplačala do sedaj za 1 milijon in 350.000 dinarjev podpor ubožnejšim rodbinam bojevnikov iz prestolnice.

V novih kraljih se ustanovi z novim letom še dva okrožna sodišča, ker sedanjih dvanajst ne zadostuje.

Iz Pariza javljajo, da se reši vprašanje kotiranja srbskega posojila od 250 milijonov dinarjev v 8 do 10 dnevih.

TURČIJA BI SE RADA VOJSKOVALA.

Pariz, 19. decembra. »Temps« poroča iz Carigrada, da je veliki vezir napram diplomatom dejal, da se bo Turčija radi otokov Kios in Mitlene tepla, če bo treba.

VELIKA NESREČA V PARIZU.

Pariz, 19. decembra. Pri zidavi neke štirinadstropne stavbe se je zgodila nesreča. Stavba se je podrla in 20 deincev je bilo pokopanih. 5 se jih rešili; 5 je težko ranjenih, 8 se jih pogreša.

Zahvala.

Častitim volilcem mestne skupine Postojna, Vrhnika in Loži!

Za izkazano zaupanje povodom moje izvolitve za deželnega poslanca Vam izrekam svojo najtoplejšo zahvalo. Osobito se zahvaljujem svojim dragim someščanom in soobčanom Postojnskim, ki so združili tako častno število glasov za mojo osebo; Enako se jim zahvaljujem za prirejene presrčne ovacije.

Postojna, 17. dec. 1913.

Josip Lavrenčič,
župan in deželni poslanec.

Odgovorni urednik Radivoj Korene,
Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

B. GÖTZL

Ljubljana, Mestni trg št. 1

Gospodski ulici št. 12.